

зав'язувати і переганяти на зважування і навантажування невеликими групами; перед навантажуванням не змішувати худобу різних груп, не підганяти на автомобілі з урахуванням норм навантажування, статі, віку і здоров'я; як у господарствах, так і на м'ясокомбінатах слід обладнати трапаки з трапами і боковими поручнями, переганяти тварин тільки електропоганялками і хлопавками; вчасно проводити ремонт загонів, в'їздки і кузовів автомобілів; не допускати транспортування тварин на пристосованих автомобілях; проводити інструктаж водіїв і експедиторів з дотримання правил транспортування тварин; швидкість руху автомобілів по ґрунтовій дорозі не повинна перевищувати 25 км/ год, шосейній - 45, асфальтовій - 60 км/год; не допускати різкого гальмування, ривків з місця, других поворотів; зимою підлогу кузова необхідно посипати піском або тирсою; влітку - змоченим водою піском.

Таким чином, транспортний травматизм худоби, доставленої на м'ясопереробні підприємства, залежить від відстані доставки, сезону року, виду й обладнання автотранспорту, досвіду водіїв тощо.

1. Косых А.П. Травматизм животных и его влияние на количественные и качественные показатели продуктов убоя // Проблемы хирургической патологии с.-х. животных: Всесоюз. науч. конф.-Белая Церковь, 1991. - С. 15 - 16.

2. Левченко В.И., Тыхонюк Л.А., Яковичин С.А. D-гиповитаминоз молодняка при интенсивном откорме // Ветеринария. - 1979. - № 5. - С. 57 - 58.

3. Передера Б.Я. Травматизм сельскохозяйственных животных и меры его профилактики // Труды Харьковского СХИ. - Харьков, 1975. - Т. 214. - С. 73 - 75.

4. Трояновская Л.П. Травматизм свиней при транспортировке и передержке на мясокомбинате // Проблемы хирургической патологии с.-х. животных: Всесоюз. науч. конф. - Белая Церковь, 1991. - С. 16 - 17.

Transport traumatised of cattle delivered to butcher house and its prevention

L. Tykhonyuk, N. Buda

Transport traumatised composes 14,4 - 39,9 % on some butcher houses in Ukraine. The causes of trauma are different. They may be divided in to two groups. The first ones are obtained during the loading, transportation, unloading. The second ones are obtained during the keeping animals and their moving along the butcher house.

ФЕРМЕНТАТИВНА ФУНКЦІЯ ПЕЧІНКИ У КОРІВ, ХВОРИХ НА АЛІМЕНТАРНУ ДИСТРОФІЮ

М.Я. Тишківський, асист., В.І. Головаха, канд. вет. наук

При різних патологічних процесах ензими, що локалізуються у гепатоцитах, елімінуються у кров. Оскільки зміни їх активності настають на ранніх стадіях патології, коли інші лабораторні тести ще не

змінюються, то визначення їх має важливе діагностичне значення [1- 3]. Особливого поширення у гепатології набуло визначення активності індикаторних ферментів - аспарагінової (АСТ) та аланінової (АЛТ) амінотрансфераз і гамма-глютамілтрансферази (ГГТ).

Метою нашої роботи було вивчення активності даних ферментів у корів, хворих на аліментарну дистрофію, яка в останні роки набула поширення в окремих колективних господарствах.

Матеріал і методи досліджень. Дослідження виконувались на 60 коровах чорно-рябої породи віком 3-7 років. У сироватці крові визначали активність АСТ і АЛТ (за Рейтманом і Френкелем) та ГГТ (методом Stras).

Результати досліджень. При клінічному дослідженні у корів виявлено три стадії аліментарної дистрофії. Перша стадія була найбільш поширеною. У тварин спостерігалось зменшення маси тіла на 15 - 20 %, вгодованість була нижча середньої. Загальний стан тварин пригнічений, слизові оболонки - блідо-рожеві (інколи - анемічні), волосяний покрив скуйовджений, тургор шкіри - знижений. У 50% тварин спостерігалась гіпоальбумінемія та гіпоальфаглобулінемія, що є наслідком ураження гепатоцитів. У корів з ознаками першої стадії хвороби виявили підвищення активності індикаторних ферментів печінки. Зокрема, активність аспарагінової амінотрансферази підвищувалась майже у два рази і складала $1,68 \pm 0,06$ ммоль/л (у здорових - $0,95 \pm 0,04$; $p < 0,001$). У третини хворих тварин показники ензиму були ще вищими. Активність аланінової трансамінази становила $0,93 \pm 0,1$ ммоль/л ($p < 0,01$), що значно перевищувало норму ($0,44 \pm 0,03$). У тварин підвищувалась також активність ГГТ, найчутливішого тесту, який реєструє стаз жовчі й ураження гепатоцитів та епітеліальних клітин жовчних протоків. Активність ензиму у хворих корів складала $0,47 \pm 0,1$ мккат/л, що було у півтора рази вище, ніж у здорових ($0,31 \pm 0,03$).

Друга стадія захворювання характеризувалась втратою маси тіла на 20 - 30 %, атрофією м'язів, западанням голодних ямок, випинанням маклоків, ребер. Такі тварини неохоче вставали, слабо реагували на подразнення. На ділянках сідничних горбів та стегон були облисіння й алопеції. Активність АСТ у тварин не відрізнялась від показників у першу стадію хвороби і складала $1,65 \pm 0,09$ ммоль/л. Активність АЛТ мала тенденцію до подальшого підвищення ($1,02 \pm 0,16$ ммоль/л; $p < 0,01$), а ГГТ - вірогідно збільшувалась ($0,52 \pm 0,09$ мккат/л; $p < 0,05$).

Третя стадія аліментарної дистрофії характеризувалася вираженим пригніченням тварин, залежуванням, втратою тактильної і больової чутливості та коматозним станом. У хворих корів виявляли западання очних яблук, алопеції. Активність амінотрансфераз у них була вищою за норму у 2,5 рази, а у частини тварин (10 %) активність АСТ перевищувала 3 - 3,5 ммоль/л.

Висновки. При аліментарній дистрофії зростає активність індикаторних (для печінки) ензимів (АСТ, АЛТ, ГГТ), що свідчить про структурні зміни гепатоцитів та клітин, які формують жовчні протоки.

1. Влізло В.В. Ензимодіагностика захворювань печінки у корів // Вісн. Білоцерків. держ. аграр. ун-ту: Зб. наук. праць.- Біла Церква, 1996.- Вип. 1.- С. 17 - 20.
2. Клінічна діагностика хвороб тварин / В.І.Левченко, М.О. Судаков, Й.Л.Мельник та ін.: За ред. В.І.Левченка.- К.: Урожай, 1995.- С. 198 - 209.
3. Dirksen G. Die Klinische Untersuchung des Rindes.- Berlin, Hamburg: Parey, 1990.- P. 358 - 384.

Fermentative function of liver in cows with alimentary dystrophy

M. Tishkovsky, V. Golovacha

The functional state of liver desintegrate at the alimentary dystrophy. This is indicated by increasing of activity aminotransferase and gamma-glutamyltransferase.

ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ СУЇФЕРОВІТУ ДЛЯ ПРОФІЛАКТИКИ АНЕМІЇ ПОРОСЯТ

С.І. Улизько, канд. вет. наук, Одеський СГІ

Порушення технології утримання поросят у господарствах призводить до поширення захворювань різної етіології. Частіше захворювання виникають на тих фермах, де раціони бідні на основні поживні речовини, мікро- та макроелементи. На особливу увагу заслуговують фермерські та приватні господарства, де немає догляду за тваринами з боку спеціалістів ветеринарної медицини.

Серед неінфекційних хвороб однією з найбільш поширених є аліментарна (залізодефіцитна) анемія, яка виникає з 5 - 7-го дня життя поросят і досягає максимального розвитку на 2 - 3-й тиждень [1]. Хоч однією з причин хвороби є нестача заліза, але лікування хворих поросят і профілактика захворювання лише препаратами заліза не завжди були успішними. Внаслідок дефіциту міді та кобальту анемія прогресувала. Виникали симптоми, характерні для перніціозної (злжакісної) анемії. Особливо небезпечний такий розвиток хвороби у тварин, що знаходяться в біогеохімічних зонах, збіднених на кобальт і мідь. До них зокрема належить південь України [2, 3].

Поросята, хворі на аліментарну анемію, відстають у рості та розвитку, у них знижена неспецифічна резистентність, спостерігаються розлади дихання та травлення [3, 4].

У зв'язку з поліетіологічністю хвороби, перед нами було поставлене завдання вивчити профілактичну ефективність комплексного препарату